Hvilket lands love gælder?

Slovakiet

1 Retskilder

1.1 National ret

Den grundlæggende nationale kilde til slovakisk international privatret er lov nr. 97/1963 om international privatret og retspleje (i det følgende benævnt "loven om international privatret"), hvor man gennem lovvalgsreglerne i artikel 3-31 definerer den lovgivning, der finder anvendelse på specifikke juridiske områder (adgang til rettigheder og retshandlinger, gyldigheden af retshandlinger, materiel ret, aftaleret, arbejdsret, arveret og familieret). Loven om international privatret finder kun anvendelse, hvis ikke andet er angivet i en EU-retsakt, der gælder umiddelbart, eller en international traktat, der er bindende for Slovakiet eller – for at være mere præcis – ved en lov til gennemførelse af en sådan traktat. Dette betyder, at når der nedenfor henvises til loven om international privatret, skal man huske på, at denne kun finder anvendelse i mangel af international ret eller EU-ret.

Slovakisk lovgivning indeholder uafhængige lovvalgsregler i andre love end lov om international privatret, f.eks.:

- Lov nr. 513/1991 ("handelsloven"). Bortset fra lovvalgsreglerne i artikel 22 i denne lov indeholder den i afdeling III særlige bestemmelser for forpligtelser inden for international handel, der finder anvendelse som et supplement til andre bestemmelser i sager med et fremmed element
- Lov nr. 311/2001 ("arbejdsmarkedsloven"), artikel 241a, stk. 7 (gældende lovgivning til at fastslå, hvorvidt en arbejdsgiver er den ledende arbejdsgiver, hvis denne er omfattet af anden lovgivning end en medlemsstats)
- Lov nr. 8/2008 om forsikring, artikel 89 (lovgivning, der finder anvendelse på forsikringsaftaler)
- Lov nr. 191/1950 om veksler og checks ("veksel- og checkloven"), der indeholder særlige bestemmelser om international lovgivning om veksler (artikel 91 *ff.*) og checks (artikel 69 *ff.*).

1.2 Internationale aftaler

a) FN-konventioner: Konvention om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet, 20.6.1956, Wienerkonventionen om konsulære forbindelser, 24.4.1963

b) Europarådets konventioner: Europæisk konvention om oplysninger om fremmed ret, 7.6.1968, tillægsprotokol til den europæiske konvention om oplysninger om fremmed ret, 15.3.1978, europæisk konvention om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed og om genoprettelse af forældremyndighed, 20.5.1980

c) Konventioner fra Haagerkonferencen om International Privatret: Konventionen om civilretlig procedure, 1.3.1954, konventionen om bevisoptagelse i udlandet i sager om civile eller kommercielle spørgsmål, 18.3.1970, konventionen om anerkendelse af skilsmisser og separationer, 1.6.1970, konventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsbidrag, 2.10.1973, konventionen om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål, 15.11.1965, konventionen om de civilretlige virkninger af internationale barnebortførelser, 25.10.1980, konventionen om beskyttelse af børn og samarbejde i forbindelse med international adoption, 29.5.1993, konventionen om ophævelse af krav om legalisering af udenlandske offentlige dokumenter, 5.10.1961, konventionen om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn, 19.10.1996, konventionen om international retshjælp, 25.10.1980

d) Traktater, der samler lovvalgsregler: Konventionen om gældende lov ved trafikulykker, 4.5.1971, konventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn, 19.10.1996

e) Traktater, der samler direkte materielle retsregler: De Forenede Nationers konvention om aftaler om internationale køb, 11.4.1980, konventionen om forældelsesfrister ved internationale varekøb, New York, 14. juni 1974, ændret ved protokol af 11. april 1980

f) Voldgiftstraktater: Konventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser, 10.6.1958, den europæiske konvention om international handelsvoldgift, 21.4.1961

g) Internationale transporttraktater: Konventionen om fragtaftaler ved international godstransport ad landevej, 19.5.1965, konventionen om internationale jernbanebefordringer, 9.5.1980, som ændret ved protokol af 20.12.1990

h) Andre juridisk betydningsfulde internationale privatretlige konventioner: Ændringer af statutten for Haagerkonferencen om International Privatret af 15. juli 1955, 30.6.2005, UNIDROIT-konventionen om stjålne eller ulovligt udførte kulturgoder, 24.6.1995, den civilretlige konvention om korruption, 4.11.1999, aftalen om overførsel af lig, 26.10.1973

i) Konventioner om samarbejde i forbindelse med juridiske spørgsmål, der er bindende for Slovakiet: Konvention om afgørelse af investeringstvister mellem stater og statsborgere fra andre stater, 18.2.1965, statutten for Haagerkonferencen om International Privatret (gyldig fra den 15. juli 1955, ændret den 1. januar 2007), 31.10.1951, konventionen om fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser, 26.9.1927, protokollen om voldgiftsklausuler, 24.9.1923, konventionen om afgørelse ved voldgift af civilretlige tvister som følge af forbindelser med økonomisk og videnskabeligt-teknisk samarbejde, 26.5.1972, konventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsbidrag, 15.4.1958, konventionen om retlig status, privilegier og immuniteter for mellemstatslige organisationer inden for visse samarbejdsområder, 12.5.1980

j) Traktater om ophavsret og industriel ret (eksempel): Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret, 20.3.1883, Berner-konventionen til værn for litterære og kunstneriske værker, 9.9.1886

Andre bindende konventioner for Slovakiet kan findes på webstedet for det slovakiske ministerium for udenrigsanliggender og europæiske anliggender, www.mzv.sk.

1.3 Vigtigste bilaterale aftaler

1. Traktat mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet og Folkerepublikken Ungarn om retshjælp og retlige relationer i civil-, familie- og strafferetlige anliggender, 28.3.1989
2. Traktat mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet og Folkerepublikken Polen om retshjælp og retlige forhold i civil-, familie- og arbejdsretlige sager samt straffesager, 21.12.1987
3. Traktat mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet og Unionen af Socialistiske Sovjetrepublikker om retshjælp og retlige relationer i civil-, familie- og strafferetlige sager, 12.8.1982
4. Traktat mellem Den Tjekkoslovakiske Socialistiske Republik og Republikken Østrig om gensidig retshjælp i civile sager, om dokumenter og om retsinformation med slutprotokollen, 10.11.1961

5. Traktaten mellem Den Slovakiske Republik og Den Tjekkiske Republik om retshjælp, der ydes ved en retsinstans, og afvikling af visse retlige forhold i civile sager og straffesager, 29.10.1992
6. Traktat mellem Den Tjekkoslovakiske Socialistiske Republik og Den Socialistiske Føderative Republik Jugoslavien om afvikling af retlige forhold i civil-, familie- og strafferetlige sager, 20.1.1964

2 Anvendelse af lovvalgsregler

2.1 Myndighedernes anvendelse af lovvalgsregler

Det er retsmyndigheden, der skal fastslå de relevante retsregler og deres anvendelse på et bestemt retsforhold, og den handler på eget initiativ ud fra princippet om, at parterne i en tvist ikke behøver at påberåbe sig eller bevise den lovgivning, som finder anvendelse på deres sag. Med hensyn til anvendelse af lovvalgsregler skelnes der i slovakisk lovgivning mellem obligatoriske regler og standardregler. Obligatoriske regler er regler, som en dommer skal anvende, uanset parternes ønske, og uanset at parterne har påberåbt sig denne ret. Standardregler – som er typiske for aftaleretlige sager i slovakisk ret – er retsregler, der kan tilsidesættes eller ændres efter aftale mellem de berørte parter.

2.2 Renvoi (tilbagevisning og viderehenvisning)

I slovakisk international privatret opfattes henvisninger til lovvalgsregler som henvisninger til den pågældende stats retssystem som helhed, herunder dens lovvalgsregler. Den almindelige regel i lov om international privatret (artikel 35) er, at *renvoi* kan accepteres, hvis dette er befordrende for en rimelig og retfærdig afgørelse i sagen. Ved bedømmelsen af, hvorvidt henvisning og videregivelse skal accepteres eller afvises, kan retten kun tage hensyn til faktiske og retlige faktorer, der kan have indflydelse på lovvalget, men ikke faktorer, der kan påvirke sagens faktiske materielle udfald. I henhold til slovakisk lovgivning kan *renvoi* accepteres i privatretlige, familieretlige og arveretlige sager. Inden for aftaleret finder *renvoi* kun anvendelse i helt særlige tilfælde, og i sager om lovvalg er det udtrykkeligt udelukket (artikel 9, stk. 2, i lov om international privatret). Der findes en særlig ordning i loven om veksler og checks om, at *renvoi* skal accepteres, uden at retten skal undersøge de rimelige og retfærdige krav til en løsning (artikel 69 og 91 i lov om veksler og checks).

2.3 Ændret tilknytning

Slovakisk lovgivning indeholder ikke nogen generel regel om virkningen af en ændring af tilknytningsfaktoren. Hvis de slovakiske lovvalgsregler ikke fastslår det tidspunkt, hvor tilknytningsfaktoren skal vurderes, udleder de slovakiske domstole den af en anden tilknytningsfaktor eller ved hjælp af retspraksis. Generelt er det gældende tidspunkt det tidspunkt, hvor den juridiske situation opstår, eller mere præcist, den dato, hvor sagen indledes afhængigt af de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde.

Ændring af status er typisk for løsøre. Ændring af kriteriet for den gældende lovgivning alt efter placering er omfattet af artikel 6 i loven om international privatret, hvor der sondres mellem løsøre som sådan (generelt) og løsøre, der transporteres i henhold til en aftale (transitgods). Hvis der er tale om løsøre som sådan, er gældende lovgivning lovgivningen på det sted, hvor formuegodet befandt sig på det tidspunkt, hvor retten til det opstod eller bortfaldt. Men retspraksis har fastslået, at indhold og retsvirkninger af en materiel ret, der er erhvervet i henhold til en anden lovgivning (dvs. overførsel af rettigheder, der er erhvervet i ét land, til en tilsvarende kategori i et andet land), skal vurderes i henhold til lovgivningen på formuegodets nye (aktuelle) placering. Tilknytningsfaktoren for formuegoder, der transporteres (hvis det er nødvendigt at transportere formuegodet), er lovgivningen på det sted, hvorfra formuegodet blev afsendt. Spørgsmålet om ændring af tilknytningsfaktor for løsøre kan også opstå i forbindelse med forældelse. Navnlig med henblik på dette fastslås det i artikel 8 i lov om international privatret, at forældelsen bestemmes af lovgivningen på det sted, hvor formuegodet befandt sig ved starten af forældelsesperioden. Imidlertid er erhverver ikke udelukket fra at påberåbe sig lovgivningen i den stat, hvor forældelsen fandt sted, hvis alle betingelser for forældelse i henhold til den pågældende stats lovgivning var opfyldt, da formuegodet befandt sig i den pågældende stat. Hvis formuegodet efterfølgende er blevet flyttet til mere end én stats område, vil forholdene blive vurderet enten i henhold til lovgivningen på det sted, hvor formuegodet var placeret ved starten på forældelsesperioden, eller i henhold til lovgivningen på det sted, hvor formuegodet konstant befandt sig i hele den relevante forældelsesperiode.

2.4 Undtagelser fra anvendelsen af lovvalgsreglerne

Præceptive lovregler og forbehold for grundlæggende retsprincipper

Den grundlæggende forskel mellem præskriptive regler og forbeholdet for de grundlæggende retsprincipper er deres virkning: Præskriptive regler fungerer offensivt (uanset indholdet af den fremmede ret), mens forbeholdet for de grundlæggende retsprincipper fungerer defensivt (kun hvis anvendelsen af fremmed ret ville true erklærede interesser). Forbeholdet for de grundlæggende retsprincipper beskytter ikke alle præskriptive bestemmelser i slovakisk ret, men kun dem, der anses for at være grundlæggende forhold af principiel betydning (f.eks. princippet om monogamt ægteskab).

Præskriptive regler er nationale retsregler, som det ikke er muligt at afvige fra; de skal anvendes i alle situationer, uanset hvilken lovgivning et bestemt retsforhold skal håndteres under i henhold til lovvalgsreglerne. Generelt har de en offentligretlig karakter, men kan også være af privatretlig karakter, hvis formålet er at beskytte en særlig væsentlig interesse. Retten skønner, hvorvidt en bestemt retsregel er præskriptiv. Lovgivningen definerer dem ikke klart; de forekommer typisk inden for forbrugerlovgivning og visse områder af arbejdsretten (f.eks. regler om sundhed og sikkerhed, arbejdstid osv.). Inden for familieret er bestemmelserne i straffeloven vedrørende forbrydelser mod familien og mindreårige f.eks. præskriptive bestemmelser.

Forbeholdet for de grundlæggende retsprincipper er fastsat i artikel 36 i lov om international privatret, hvori det bestemmes, at en retlig bestemmelse fra et andet land ikke kan anvendes, hvis dens anvendelse ville stride mod grundlæggende principper i det sociale og statslige system i Slovakiet og dens love, der skal overholdes ubetinget, uanset parternes ønsker. Dette omfatter navnlig de forfatningsmæssige bestemmelser vedrørende retten til retfærdig rettergang og de grundlæggende principper om lighed for loven samt forbuddet mod forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion, nationalitet osv. I overensstemmelse med lovens sigte skal forbeholdet for de grundlæggende retsprincipper anvendes sparsomt, og når domstolene anvender det, skal de ikke undersøge eller vurdere den fremmede stats ret, men kun dens indvirkning på de grundlæggende retsprincipper i Slovakiet.

2.5 Vurdering af den relevante fremmede lov

Slovakiet er et af de lande, der behandler en retlig bestemmelse som lov frem for et forhold, der skal bevises. Derfor træffer retsmyndigheder på eget initiativ foranstaltninger for at fastslå, hvilke retlige bestemmelser der gælder. I henhold til artikel 53 i lov om international privatret træffer retsmyndigheden med henblik på at fastslå fremmed ret alle nødvendige foranstaltninger, herunder adgang til indholdet af den fremmede ret gennem egne ressourcer, ved at konsultere almindeligt tilgængelige kilder, ved at forpligte parterne til at fremlægge oplysningerne eller ved at anmode om oplysninger fra justitsministeriet (der skal handle på sådanne anmodninger). Dette betyder, at dommerne også kan anvende deres eget kendskab til indholdet af fremmed ret eller opnå et sådant kendskab ved hjælp af eksperter inden for international privatret eller sagens parter eller sågar ved at søge på internettet. Hvis indholdet af den fremmede ret ikke kan fastslås inden for en rimelig frist, eller hvis der er alvorlige hindringer for eller det er umuligt at fastslå indholdet af den fremmede ret, finder slovakisk lovgivning anvendelse. Hvis der opstår tvivl med hensyn til at fastslå indholdet af den fremmede ret, har domstolene ret til at anmode justitsministeriet om bistand.

3 Lovvalgsregler

3.1 Kontraktlige forpligtelser og retsakter

Kontraktlige forpligtelser

Kun privatretlige aftaler falder inden for anvendelsesområdet for loven om international privatret, dvs. civilretlige, kommercielle, familieretlige, arbejdsretlige og andre lignende aftaler med et internationalt element. I overensstemmelse med princippet om de kontraherende parters uafhængighed giver artikel 9 i lov

om international privatret klart de kontraherende parter fortrinsret til valg af lovgivning, når der er tale om formueforhold (dette giver desuden mulighed for at vælge lovgivning på det arbejdsretlige område). Muligheden for lovvalg er kun begrænset i forbindelse med forbrugeraftaler, som, hvis den valgte lovgivning ikke sikrer en tilstrækkelig grad af forbrugerbeskyttelse, er omfattet af det retssystem, der sikrer en gunstigere behandling af forbrugeren (artikel 9, stk. 3, og artikel 10, stk. 4, i lov om international privatret). Hvis der ikke foretages lovvalg, anvendes lovgivningen i den stat, der sikrer rimelige afgørelser for aftaler af denne art. I overensstemmelse med princippet om rimelige afgørelser indeholder artikel 10, stk. 2 og 3, i lov om international privatret eksempler på, hvilken lovgivning der generelt anvendes for bestemte aftaletyper: f.eks. reguleres købskontrakter af lovgivningen på det sted, hvor sælger har sit hjemsted. For så vidt angår kontraktlige forpligtelser regulerer lov om international privatret ligeledes de materielle retsvirkninger af kontraktlige forhold (artikel 12), bestemmelser om begrænsninger og modregning (artikel 13) samt ordninger for ensidige retshandler (artikel 14), uanset om de er stilet til en navngiven enhed eller ej (tilknytningsfaktoren i sådanne tilfælde er debitors bopæl).
Kontraktlige forpligtelser i international ret om veksler og checks reguleres i loven om veksler og checks (artikel 69 *ff.* og artikel 91 *ff.*).
Retshandler
Lovvalgsregler vedrørende gyldigheden af retshandler, konsekvenserne af omstødelse og formen af en retshandel er omfattet af artikel 4 i loven om international privatret. Den gældende lovgivning vedrørende virkningerne af en retshandel finder også anvendelse på spørgsmål om dens gyldighed og omstødelse. Gældende lov fastslås ved hjælp af de relevante lovvalgsregler, der er fastsat for den pågældende retshandel. Der findes to undtagelser, hvor gyldigheden af en retshandel og følgerne af dens omstødelse ikke reguleres af den samme lov som virkningerne: Hvis andet bestemmes i lovgivningen, eller hvis dette er vigtigt af hensyn til en rimelig afgørelse. For så vidt angår retshandlens form, er det tilstrækkeligt, at retshandlen blev udført i overensstemmelse med lovgivningen på det sted, hvor retshandlen blev udført eller udføres. Det er derfor ikke nødvendigt at overholde formen for den retshandel, der kræves i henhold til den lovgivning, som retsmyndigheden har valgt, således som det er tilfældet for dens gyldighed. Men denne subsidiære lovvalgsregel må ikke anvendes, hvis den lovgivning, som retsmyndigheden vælger som værende gældende for aftalen, foreskriver en skriftlig aftale som en betingelse for dens gyldighed.

3.2 Erstatning uden for kontraktforhold

Den grundlæggende nationale lovvalgsregel for forpligtelser uden for kontraktforhold er artikel 15 i loven om international privatret, i henhold til hvilken krav om erstatning for tab, der skyldes misligholdelse som følge af den almindeligt gældende lovgivning (uden for kontraktforhold), eller i tilfælde, hvor der efter loven kræves erstatning, uanset om den pågældende handling er ulovlig eller ej (ansvar for resultatet), reguleres af lovgivningen på det sted, hvor skaden opstod, eller på det sted, hvor begivenheden, der giver anledning til retten til erstatning, indtraf. Tilknytningsfaktorer ved uanmodet forretningsførelse, uberettiget berigelse osv. følger tilsvarende af artikel 15 og andre bestemmelser i loven om international privatret.

3.3 Personalstatut, aspekter vedrørende civil status (navn, bopæl, funktion)

Generelle lovvalgsregler, dvs. bestemmelse af gældende lovgivning for en fysisk persons retsevne, er fastsat i artikel 3 i lov om international privatret, hvori det hedder, at en persons retsevne i forbindelse med rettigheder og retshandler reguleres af lovgivningen i den stat, hvor den pågældende person er statsborger. Hvis en retshandel udføres i Slovakiet af en udlænding, som ikke har retsevne i henhold til lovgivningen i den stat, hvor vedkommende er statsborger, er det tilstrækkeligt, hvis vedkommende har retsevne til at handle i henhold til slovakisk lovgivning. Imidlertid vil en sådan retshandel ikke nødvendigvis anses for gyldig i henhold til lovgivningen i andre stater, herunder udlændingens hjemland.
I henhold til slovakisk national ret opstår en fysisk persons retsevne i forbindelse med rettigheder og pligter ved fødslen (alle undfangne børn, der er levendefødte, har ligeledes denne retsevne) og slutter ved dødsfald (når en person erklæres død af en domstol). Fuld retsevne erhverves ved det fyldte 18. år eller gennem ægteskab (dette er muligt i en alder af 16 år). Fuld retsevne er en forudsætning for påtaleret, selv om loven kan give påtaleret til en part, der ellers ikke ville have det, f.eks. en mindreårig forælder i en adoptionssag, når vedkommende fylder 16 år. Mindreårige har kun retsevne i forbindelse med handlinger, der ifølge deres natur passer til den mindreåriges alderssvarende intellektuelle og mentale modenhed. Ud over aldersgrænsen skal en person også have sin fornufts fulde brug for at opnå fuld retsevne. Kun en domstol kan ophæve eller begrænse en persons retsevne.
Særlige nationale lovvalgsregler vedrørende retsevne gælder for retten til at indgå ægteskab (artikel 19 i lov om international privatret – se punkt 3.5), til at oprette og ophæve testamente (artikel 18 i lov om international privatret – se punkt 3.7.) og påtaleret for udlændinge (artikel 49 i lov om international privatret). De lovvalgsregler, der regulerer juridiske enheders retsevne i henhold til slovakisk lovgivning, findes i artikel 22 i handelsloven, i henhold til hvilken den personlige status for juridiske enheder reguleres efter overtagelsesprincippet, idet omfanget af deres retsevne i henhold til gældende ret også tildeles dem i henhold til slovakisk lovgivning. Vurderingen af en persons evne til at indgå forpligtelser i forbindelse med veksler eller checks er fastlagt i loven om veksler og checks, hvori det hedder, at den pågældende er omfattet af lovgivningen i den stat, hvor den pågældende er statsborger.
For så vidt angår civilstand anvendes "bopæl" ikke som tilknytningsfaktor i slovakisk ret og er ikke det samme som den slovakiske term "fast bopæl" (som registreres i Slovakiets folkeregister). En persons ret til et navn følger tilsvarende med den personlige status, idet gældende lovgivning er den lovgivning, der gælder for den pågældendes retsevne og påtaleret.

3.4 Fastlæggelse af forældre-barn-forhold, herunder adoption

3.4.1 Fastlæggelse af forældre-barn-forhold

I henhold til den nationale lovgivning er moderen den kvinde, som har født barnet. I tilfælde af tvivl om moderskabet træffer retten afgørelsen på grundlag af de faktiske oplysninger, der er konstateret i forbindelse med fødslen. Faderskab fastslås på grundlag af tre afkræftelige faderskabsformodninger, der er fastsat i lov nr. 36/2005 om familien (familieloven): i) ægteskabets varighed, ii) en anerkendelseserklæring afgivet af forældrene ved et civilstandsregister og iii) tidspunktet for seksuelt samkvem mellem den formodede far og barnets mor.
Loven om international privatret indeholder lovvalgsregler om bestemmelse (anerkendelse eller afkræftelse) af forældreskabet, der er knyttet til tidspunktet for barnets fødsel. I henhold til artikel 23 i lov om international privatret er gældende lov lovgivningen i den stat, hvor barnet blev statsborger ved fødslen. Denne lovgivning anvendes navnlig til at fastslå, hvem der kan være omfattet af en erklæring om forældreskab, i hvilken form en sådan erklæring skal udfærdiges, og hvorvidt det er muligt at anerkende faderskabet til et undfanget barn. Hvis et barn ved fødslen erhverver mere end ét statsborgerskab eller intet statsborgerskab, finder artikel 33 i lov om international privatret anvendelse. Hvis et barn har erhvervet slovakisk statsborgerskab på denne måde, men er født og bor i udlandet, er gældende lovgivning i dette tilfælde lovgivningen i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. I henhold til artikel 23, stk. 3, i lov om international privatret, gælder det, at hvis et barn (uanset nationalitet) bor (dvs. har fast bopæl) i Slovakiet på det tidspunkt, hvor forældreskabet skal fastslås, kan forældreskabet fastslås i overensstemmelse med slovakisk lov, hvis dette er i barnets tarv. Denne bestemmelse gør det muligt at undersøge gyldigheden af anerkendelse i henhold til lovgivningen i den stat, hvor forældreskabet blev anerkendt, og ikke i henhold til lovgivningen i den stat, som barnet blev statsborger i ved fødslen. For at anerkendelsen af forældreskab er gyldig, er det tilstrækkeligt, at anerkendelsen er i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor den fandt sted.

3.4.2 Adoption

I henhold til den slovakiske familielovgivning etableres der ved adoption et forhold mellem adoptivbarnet og adoptivforælderen (og dennes slægtninge), som er juridisk identisk med en biologisk familie. Kun en domstol kan træffe afgørelse om adoption på anmodning af adoptivforælderen, der ikke behøver at være slovakisk statsborger, men skal anføres på adoptionsbeviset ifølge lov nr. 305/2005 om social og retlig beskyttelse af børn og værgemål. Kun børn under 18

år kan adopteres. Den nuværende lovgivning giver kun mulighed for, at ægtepar (eller en ægtefælle, der er gift med og bor sammen med en af barnets forældre eller en enke/enkemand efter en forælder eller adoptivforælder) kan adoptere et barn i fællesskab. Under ekstraordinære omstændigheder kan barnet også adopteres af en enkelt person. Adoption af en mindreårig i udlandet kræver godkendelse fra det slovakiske arbejds-, social- og familieministerium eller fra en statslig forvaltningsmyndighed, der er udpeget af dette ministerium. En adoption kan annulleres på grundlag af en retskendelse inden for seks måneder fra udstedelsen af adoptionskendelsen.
I henhold til artikel 26 i lov om international privatret reguleres adoption af lovgivningen i den stat, hvor adoptivforælderen er statsborger. Hvis adoptivforældrene er af forskellig nationalitet, gælder lovgivningen i den stat, hvor ægtefællernes fælles bopæl er beliggende. Hvis en sådan bopæl ikke findes, reguleres adoptionen af den lovgivning, som de har tættest tilknytning til. Slovakisk lovgivning kan anvendes, når fremmed ret ikke tillader adoption overhovedet eller kun på betingelser, der er ekstraordinært restriktive, og adoptivforælderen eller mindst en af adoptivforældrene har boet i en længere periode i Slovakiet (ifølge retspraksis vil det sige over et år). I henhold til artikel 26a i lov om international privatret reguleres anbringelse af et barn i pleje forud for adoption (hvilket går forud for adoption i slovakisk ret) af lovgivningen i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Lovgivningen i det land, hvor det barn, der skal adopteres, er statsborger, finder anvendelse, når man skal vurdere behovet for at anmode om barnets samtykke til adoption eller godkendelse fra andre personer eller institutioner (artikel 27 i lov om international privatret). Denne bestemmelse gælder også i adoptionslignende situationer, f.eks. anerkendelse af et barn født uden for ægteskab som ægtebarn (hvilket ikke anerkendes i slovakisk ret).

3.5 Ægteskab, ugifte/samlevende, partnerskaber, skilsmisse, separation og underholdspligt

3.5.1 Ægteskab

Ifølge slovakisk ret kan ægteskab kun indgås af en mand og en kvinde, der er ved deres fornufts fulde brug; på tidspunktet for ægteskabets indgåelse må de ikke være i et andet ægteskab. Loven forbyder ægteskab mellem slægtninge i opstigende linje, efterkommere og søskende samt mindreårige (en domstol kan undtagelsesvis tillade, at en mindreårig over 16 år gifter sig). Denne aldersbegrænsning kan klassificeres som en præskriptiv bestemmelse i slovakisk ret. Ifølge slovakisk ret indgås ægteskab ved at afgive en konsensuserklæring på et justitskontor eller over for en kirkelig myndighed.
Ifølge lov om international privatret (artikel 19 og 20) reguleres en persons adgang til at indgå ægteskab og betingelserne for dets gyldighed af lovgivningen i den stat, hvor den pågældende er statsborger. Formen af ægteskabets indgåelse reguleres af gældende ret på det sted, hvor ægteskabet indgås. I modsætning til de almindelige lovvalgsregler (artikel 3 og 4 i loven om international privatret) er subsidiær brug af slovakisk ret udelukket. Med hensyn til vurderingen af den form, hvorunder et ægteskab indgås, gælder det, at eftersom gældende lovgivning er lovgivningen på det sted, hvor brylluppet finder sted, skal denne lovgivning anvendes ved undersøgelse af spørgsmål som f.eks., hvordan en person giver sit samtykke til ægteskab, antallet af vidner, hvilken instans der er kompetent til at foretage vielsen, muligheden for at indgå ægteskab via en stedfortræder osv. Dette kriterium gælder ikke, når der er tale om vielser på konsulater. Slovakiske borgeres indgåelse af ægteskab i udlandet over for en anden myndighed end en slovakisk myndighed, der er bemyndiget hertil, er specifikt omfattet af artikel 20a i loven om international privatret, hvori det hedder, at et sådant ægteskab er gyldigt i Slovakiet, hvis det er gyldigt i den stat, hvis myndighed forestod vielsen, og hvis der ikke foreligger hindringer for ægteskabets indgåelse i henhold til slovakisk materiel ret.

3.5.2 Ugifte/samlevende og partnerskaber

Slovakisk lovgivning ikke indeholder bestemmelser om andre former for partnerskaber end ægteskab. Juraen anerkender eksistensen af sædvaneretlige ægteskabslignende forhold, dvs. en mand og kvinde, der ikke er gift, men som bor sammen. Dette er dog faktisk uden juridisk betydning. På samme måde anerkender den slovakiske lovgivning ikke (registrerede) partnerskaber mellem personer af samme køn eller retlig (juridisk) separation.

3.5.3 Skilsmisse og separation

Efter nationale materiel ret er skilsmisse opløsning af et ægteskab mellem levende ægtefæller ved en domstol. I tilfælde af skilsmisse mellem forældre til en mindreårig skal retten også afsige kendelse om deres udøvelse af forældrerettigheder og -forpligtelser. Slovakisk lovgivning giver også mulighed for vekslende forældremyndighed.
Artikel 22 i lov om international privatret indeholder lovvalgsregler for opløsning af ægteskab ved skilsmisse, ved at erklære ægteskabet ugyldigt eller ved at konkludere, at ægteskabet aldrig har været indgået. Derfor anvender man primært lovvalgsreglerne om opløsning af ægteskab mellem levende ægtefæller. Opløsning af et ægteskab ved skilsmisse reguleres af lovgivningen i den stat, hvor ægtefællerne er statsborgere på det tidspunkt, hvor proceduren indledes. Som det er tilfældet for ægtefællernes personlige forhold og formueforhold, er det gældende kriterium deres statsborgerskab på et bestemt tidspunkt, nemlig det tidspunkt, hvor skilsmisseproceduren blev indledt (deres oprindelige nationalitet eller eventuelle ændringer af nationalitet er uden relevans). Hvis ægtefællerne på tidspunktet for indledningen af skilsmisseproceduren ikke har samme nationalitet, kan kriteriet om statsborgerskab ikke anvendes, og slovakisk lovgivning finder anvendelse. Hvis den gældende (fremmede) ret ikke tillader opløsning af ægteskab ved skilsmisse eller kun tillader dette på særligt restriktive betingelser, men ægtefællerne – eller mindst en af dem – har levet i Slovakiet i en længere periode, kan slovakisk lovgivning finde anvendelse. Eftersom denne mulighed kun er åben for personer, der har en passende tilknytning til Slovakiet, er det fast retspraksis, at disse personer skal have opholdt sig i Slovakiet i mindst et år.
For så vidt angår lovgivningen i den stat, hvor ægtefællerne er statsborgere, anvendes tilknytningsfaktorerne i artikel 22, stk. 3, i loven om international privatret til vurdering af gyldigheden af et ægteskab, og af hvorvidt ægteskabet er indgået eller strider mod artikel 19 og artikel 20 i loven om international privatret, som regulerer retten til at indgå ægteskab, gyldigheden af et ægteskab og ægteskabets form. Det er fast retspraksis, at artikel 19 og artikel 20 i loven om international privatret finder anvendelse, hvis muligheden for at indgå ægteskab (med hensyn til retsevne og form) vurderes, før ægteskabet indgås, mens artikel 22, stk. 3, i loven om international privatret finder anvendelse, hvis gyldigheden af et ægteskab vurderes med tilbagevirkende kraft, eller hvis vurderingen drejer sig om, hvorvidt ægteskabet er indgået. På samme måde er det fast retspraksis, at gældende lovgivning i henhold til artikel 22, stk. 3, i loven om international privatret er lovgivningen i den stat, hvor ægtefællerne var statsborgere på det tidspunkt, hvor ægteskabet blev indgået.

3.5.4 Underholdspligt

Slovakisk lovgivning anerkender seks grundlæggende typer af underholdspligt: forældres underholdspligt over for deres børn (betragtes som den vigtigste), børns underholdspligt over for deres forældre, underholdspligt mellem andre slægtninge, underholdspligt mellem ægtefæller, underholdspligt over for en fraskilt ægtefælle og underholdspligt og bidrag til afholdelse af visse udgifter til en ugift mor. Lovvalgsreglerne i artikel 24a i loven om international privatret vedrører udtrykkeligt kun forældres underholdspligt over for deres børn og omfatter alle typer af denne underholdspligt bortset fra krav fra barnets mor over for faderen (lov om moderens nationalitet, artikel 25 i loven om international privatret), uanset om den begunstigede er myndig eller mindreårig. Disse forhold reguleres af lovgivningen i den stat, hvor den begunstigede har sin bopæl eller sit sædvanlige opholdssted, når der er tale om et mindreårigt barn. I de fleste tilfælde træffer de slovakiske domstole afgørelse i overensstemmelse med lovgivningen i det land, hvor sagen anlægges. Andre former for underholdspligt (f. eks. underholdspligt mellem ægtefæller) reguleres af lovgivningen i den stat, hvor modtageren af underholdsbidraget har bopæl.
Tilknytningsfaktoren i form af barnets sædvanlige opholdssted er den vigtigste tilknytningsfaktor, der anvendes på forholdet mellem forældre og børn. Kun i særlige tilfælde kan retten også tage hensyn til lovgivningen i en anden stat, som har en væsentlig tilknytning til sagen.

3.6 Formueforholdet mellem ægtefæller

Lovvalgsreglerne i artikel 21 i loven om international privatret vedrørende formueforhold mellem ægtefæller fastslår ægtefællernes nationalitet som tilknytningskrav. Dette kan dog kun anvendes konsekvent, hvis begge ægtefæller er statsborgere i samme stat. I andre tilfælde gælder slovakisk lovgivning.

Loven om international privatret tager ikke højde for situationer, hvor der sker en ændring af tilknytningen (en ændring i ægtefællernes fælles nationalitet). Det er dog fast retspraksis, at gældende lovgivning fastsættes på det tidspunkt, hvor den juridisk betydningsfulde begivenhed fandt sted. Artikel 21, stk. 2, i loven om international privatret udelukker potentielle konflikter ved at anføre, at eventuelle aftaler mellem ægtefællerne vedrørende ejendomsret (f.eks. aftaler om særeje, ægtepagter osv.) vil blive vurderet i overensstemmelse med gældende lovgivning for ægtefællernes formueforhold på det tidspunkt, hvor aftalen blev indgået. Denne lovvalgsregel kan kun anvendes i forbindelse med en anden lovvalgsregel, og ikke alene.
De materielle slovakiske lovbestemmelser fastsætter en bestemt ordning for ægtefællers formueforhold: fælleseje mellem ægtefæller, som oprettes ved ægteskabets indgåelse og ophører ved ægteskabets ophør. Anvendelsesområdet for fælleseje kan efterfølgende indskrænkes eller udvides i henhold til en gensidig aftale mellem ægtefællerne eller ændres på anden måde (herunder ophævelse eller genoprettelse) ved en domstolsafgørelse. Ægtepagter findes ikke i slovakisk lovgivning.

3.7 Arv i henhold til lov eller testamente

Ifølge lovvalgsreglen er arv baseret på et enkelt tilknytningskrav: Efter de almindelige lovvalgsregler i loven om international privatret reguleres retlige arveforhold af lovgivningen i den stat, hvor testator var statsborger ved sin død (artikel 17). Dette er det eneste tilknytningskrav for hele boet uden skelen til, om formuegodet er materielle eller immaterielle aktiver. Hvis testator ved sin død var statsborger i to eller flere stater eller var statsløs, fastslås den gældende nationalitet i overensstemmelse med artikel 33 i loven om international privatret.
For så vidt angår retsevne til at oprette eller ophæve et testamente og følgerne af fejl i testamentet er den gældende nationalitet testators nationalitet på det tidspunkt, hvor vedkommende udtrykker sit ønske. Dette betyder, at hvis der sker en ændring i nationalitet, efter at testator har givet udtryk for sit ønske, påvirker dette ikke gyldigheden af et testamente eller gyldigheden af en ophævelse. Artikel 18 I lov om international privatret er således en særlig regel i forhold til artikel 3, stk. 2, i lov om international privatret, hvori det hedder, at hvis en udlænding udfører en retshandel i Slovakiet, er det tilstrækkeligt, at han eller hun har retsevne til dette i henhold til slovakisk lovgivning. Den lovgivning, der fastslås i henhold til det land, hvor den pågældende er statsborger på tidspunktet for testamentets oprettelse, anvendes også til at afgøre, hvordan formuegoder kan testamenteres. Testamentets form og ophævelse af et testamente reguleres af lovgivningen i den stat, hvor testator var statsborger, da testamentet blev oprettet. Det er dog tilstrækkeligt, at testamentet er i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor det blev oprettet (artikel 18). Denne supplerende lovvalgsregel anvendes, når testator ikke har overholdt formkravene til testamenter i den stat, hvor vedkommende var statsborger på tidspunktet for testamentets oprettelse. Dette betyder, at hvis testator ikke overholder de formelle betingelser for oprettelse af testamenter som fastlagt i lovgivningen i den stat, hvor vedkommende var statsborger på tidspunktet for testamentets oprettelse, men opfylder de betingelser, der fremgår af lovgivningen på det sted, hvor testamentet blev oprettet, anses testamentet for gyldigt.
I henhold til de materielle bestemmelser i slovakisk ret kan formuegoder arves på baggrund af lovgivningen, på baggrund af et testamente eller begge dele. Lovgivningen foreskriver fire niveauer af arvinger med hensyn til arverettigheder, hvor arverettigheder på det foregående niveau udelukker arverettigheder på de efterfølgende. Den første gruppe omfatter testators børn og ægtefælle; yderligere grupper omfatter andre slægtninge og enhver, der har levet sammen med afdøde i en fælles husholdning i mindst et år forud for dødstidspunktet, og som derfor passede den fælles husholdning, eller som blev forsørget af afdøde. For så vidt angår testamentsarv giver loven mulighed for, at testamenter, der opfylder de lovbestemte betingelser, kan oprettes af testator eller i form af en notarialakt. Minimumsalderen for oprettelse af et testamente er 15 år. Der findes restriktioner på friheden til at borttestamentere formuegoder, idet mindreårige slægtninge i nedstigende linje skal modtage mindst lige så meget, som deres andel af boet udgør ifølge loven, og myndige slægtninge i nedstigende linje skal modtage mindst lige så meget som halvdelen af deres andel ifølge loven. Slovakisk lovgivning tillader arveafkald (kun i sin helhed med både arv og gæld), manglende arveret (fastsat ved lov), arveløshed for efterkommere (på grundlag af en erklæring om arveløshed udarbejdet af den afdøde) og hjemfald (hvor boet tilfalder staten, hvis der ikke er nogen arvinger), men anerkender ikke fælles testamenter og arveaftaler eller gaver på dødslejet.

3.8 Ejendomsret

I slovakisk lovgivning defineres fast ejendom som jord og bygninger knyttet til jorden med et solidt fundament (artikel 119 i den civile lovbog).
I henhold til loven om international privatret er det generelle tilknytningskriterium for materielle rettigheder til fast ejendom stedet, hvor ejendommen er beliggende (artikel 5 i loven om international privatret, som også gælder for løsøre, der ikke er omfattet af artikel 6 og artikel 8 – se 2.3). Men artikel 7 i loven om international privatret har forrang for denne regel, og heri præciseres det, at der skal tages hensyn til oplysningerne i offentlige registre vedrørende oprettelse, ændring eller ophævelse af materielle rettigheder til ejendom, der er beliggende i en anden stat end den, hvis lovgivning regulerer det retlige grundlag for oprettelse, ændring eller ophævelse af væsentlige rettigheder til den pågældende ejendom. I sådanne tilfælde er gældende lovgivning lovgivningen om indføring af oplysninger i offentlige registre på det sted, hvor ejendommen er beliggende.
Efter gældende slovakisk ret er udtrykket "offentlige registre" knyttet til registret over jord og bygninger (matrikelregistret) (lov nr. 162/1995 om registret over jord og bygninger), men historiske ejendomsregistre omfatter matrikelregistret, jernbaneregistret, mineregistret og registret over vandveje.

3.9 Insolvens

Insolvensprocedurer, der indeholder et fremmed element med deltagelse af medlemsstaterne i Den Europæiske Union eller Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, er reguleret ved lov nr. 7/2005 om konkurs og rekonstruktion ("konkursloven"), medmindre andet er fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000. Ifølge konkursloven gælder det, at hvis Slovakiet ikke er bundet af en international traktat om dækning af kreditorerne i tilfælde af en debitors konkurs, gælder princippet om gensidighed for anerkendelse af udenlandske domme ved insolvensbehandling i henhold til konkursloven. Konkurser, der erklæres ved en slovakisk domstol, gælder også formuegoder, der befinder sig på et andet lands område, hvis lovgivningen i det pågældende land tillader dette.
Loven om international privatret indeholder lovvalgsregler, der tilsvarende gælder ved konkurs, navnlig artikel 5 (tilknytningsfaktoren er det sted, hvor løsøret eller den faste ejendom befinder sig), artikel 7 (tilknytningsfaktoren for registrering i offentlige registre er det sted, hvor ejendommen er beliggende) samt bestemmelserne vedrørende forpligtelser (artikel 9 *ff.*).

Sidste opdatering: 22/04/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.